

TRANEMO KOMMUN
kommun@tranemo.se

2023-11-24

1 (22)

Dnr- SI 2023:5657

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Länghemskolan
i Tranemo kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Långhemskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Långhemskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **24 maj 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:5657) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Långhemskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn har skapat en organisation som ger lärarna viss möjlighet att samverka utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men det saknas förutsättningar för alla lärare att närvara vid alla forum och möten. Lärarna ges viss möjlighet att samverka utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag och rektorn följer upp om lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen såsom arbetet med värdegrund. Enhetens arbets- och förhållningssätt är till viss del tydliga vilket även gäller den introduktion och stöttning som obehöriga lärare ges. Rektorn styr och leder dock inte ett strategiskt jämställdhetsarbete och säkerställer således inte att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Visserligen följer rektorn upp resultat, genomförande och förutsättningar men har få förklaringar till varför resultaten skiljer sig mellan ämnen, årskurser, elevgrupper samt kön, eftersom rektorn inte gjort en orsaksanalys.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en organisation som ger lärarna viss möjlighet att samverka utifrån skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men det saknas förutsättningar för alla lärare att närvara vid alla forum och möten. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer framkommer att majoriteten av lärarna träffas veckovis i olika konstellationer enligt ett rullande schema. Vidare följer rektorn upp

om arbetet vid dessa olika möten bidrar till ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen, exempelvis gällande arbetet med värdegrund såsom "mjuka värden", vilket exempelvis omfattar en morgonrutin i varje klass för att bland annat skapa ökad studiero. Rektorn uppger dock att arbetet med elevers skrivande, utifrån ett gemensamt utvecklingsområde kring nyanländas lärande, behöver fortsätta då lärare har lagt olika stort fokus på detta i sin undervisning. Skolans arbets- och förhållningssätt är till viss del tydliga men rutinen kring kränkande behandling upplevs som otydlig av lärarna. Rektorn uppger dock att det finns ett dokument där enhetens arbets- och förhållningssätt finns beskrivna. Specialläraren har tillsammans med förstelärare fått i uppdrag från rektorn att föra vidare rutiner och strukturer till nya lärare, exempelvis enhetens värdegrundsarbete kring "mjuka värden". Obehöriga lärare ges endast viss introduktion och stöttning. Rektorn uppger att det inte utses någon mentor, istället är det arbetslaget som ska stötta. Lärare uppger att de på eget initiativ stöttar de som är obehöriga. Vid betygssättning styr dock rektorn vem den obehöriga läraren ska sätta betyg tillsammans med.

Jämställdhet

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som syftar till att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. I inskickat material och intervjuer framkommer att kunskapsresultat redovisas uppdelat i flickor och pojkar. Detta görs inte när det gäller resultat gällande trygghet och studiero vilket leder till att eventuella kopplingar mellan dessa resultat utifrån kön inte kan göras. Representant från elevhälsan uppger dock att de har tittat på anmälningar om kränkande behandling utifrån kön, men att de i detta material inte såg några stora skillnader mellan flickor och pojkar. Rektorn uppger att det inte finns någon strategiskt plan för jämställdhetsarbetet men att lärare och elevhälsan jobbar utifrån uppkomna behov. Rektorn gör i Kvalitetsrapport 22/23 en jämförelse där rektorn bland annat redogör för hur många flickor och pojkar som inte når målen i matematik, engelska, svenska samt svenska som andraspråk. Det är fler pojkar än flickor som inte når målen. De förklaringar som framförs är elevrelaterade snarare än utifrån systematiska skillnader i hur verksamheten bedrivs i relation till kön. Vidare framför rektorn, som orsak till att flickors meritvärde har sjunkit de senaste åren, att det företrädesvis handlar om psykisk ohälsa hos flickorna. Inte heller här gör rektorn någon koppling till undervisningens genomförande eller verksamheten i övrigt för att uppmärksamma eventuella mönster i relation till kön som inverkar på elevernas förutsättningar att lära och utvecklas.

Uppföljning och analys

Rektorn skapar sig en bild av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat och att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn följer även upp resultat gällande trygghet och studiero. Av inskickat material och intervjuer framgår att elevernas kunskapsresultat följs upp kontinuerligt vid så kallade nulägesträffar där rektorn, elevhälsan och lärarna deltar. Vidare tar rektorn reda på hur undervisningen genomförs och lärarnas förutsättningar genom lektionsbesök, nulägesträffar samt lärarnas analyser vid terminsslut. Rektorn får även information om undervisningen genom specialläraren som är ute i klasserna. Granskningen visar att enhetens studieresultat är skiftande mellan ämnen, årskurser, elevgrupper samt kön. Visserligen följer rektorn upp resultat, genomförande och förutsättningar men har få förklaringar till varför resultaten skiljer sig mellan ämnen, årskurser, elevgrupper samt kön, eftersom rektorn inte har gjort en orsaksanalys. Rektorns förklaringar är i huvudsak elevrelaterade, det vill säga att det handlar om elever med exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) eller språkstörning. Vid nulägesträffarna bestäms förebyggande och främjande åtgärder utifrån uppföljning på individ- och gruppnivå. Rektorn uppger att hen fördelar resurser till åtgärdande insatser som kan handla om stöd till lärare som behöver hjälp med att arbeta med det sociala klimatet i klassen eller stöd gällande undervisning, exempelvis elevers skrivande. Stöttning sker främst av specialläraren. Rektorn ger exempel på en åtgärd de vidtagit då det i förra läsåret fanns en årskurs där flertalet elever riskerade att inte nå E i flera ämnen. Det var även oroligt på raster kring vissa elever. Då sattes personellt stöd in för att stötta elever. Rektorn har uppmärksammat fortsatt låga resultat gällande elevers skrivande och det är ett utvecklingsområde inom enheten. Elevhälsan uppger att "Stopp min kropp" samt "kompissolen" (som handlar om hur man är mot varandra) är exempel på främjande åtgärder som vidtagits utifrån analys då det förkom både verbala och fysiska kränkningar bland eleverna. Gällande värdegrundsarbetet och kopplingen till undervisningen uppger rektorn att lärarnas värdegrundsarbete med "mjuka värden" såsom morgonrutinen där eleverna varje morgon ges tid att prata om känslor, tankar och händelser har lett till ökad studiero i klassrummen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen följer upp resultat i verksamheten, men att rektorn i begränsad utsträckning sätter kunskapsresultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar lärarna har. Att rektorn i begränsad utsträckning väger in undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns på skolenheten gör att analysen inte visar vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Detta medför i sin tur risk för att eventuella utvecklingsområden förbises framför allt eftersom resultaten på skolenheten skiljer sig åt både utifrån ämne, årskurser, elevgrupp och kön.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat, exempelvis kunskaps- och trygghetsresultat, genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolenheten, mellan lärare, ämnen, årskurser och kön. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksammats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen är till största delen varierad, strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Det finns en balans av olika aktiviteter gällande både arbetssätt och arbetsform. Sammanfattande avslut förekommer dock sällan. Vidare saknar eleverna ett reellt inflytande över undervisningens innehåll och det saknas metoder för dem att kontinuerligt utvärdera undervisningen. Eleverna ges vissa möjligheter att ta ansvar för det egna lärandet och de ges vissa strategier för detta i undervisningen. Undervisningen innehåller även övningar där eleverna får möjlighet att reflektera utan givna svar. Undervisningens innehåll och arbetssätt är till viss del anpassade till aktuell elevgrupp. Lärarna har höga förväntningar på eleverna och undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Innehållet består dock för det mesta av likartade uppgifter för samtliga elever, och få elever får utmaningar på rätt nivå, framförallt på högre nivåer.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

I granskningen framkommer att undervisningen till största delen är varierad, strukturerad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det finns en gemensam lektionsstruktur. På flertalet av de observerade lektionerna har läraren i förväg skrivit upp lektionsplaneringen på tavlan eller visar den på storbildsskärm. Samtliga lärare går också, som inledning, mer eller mindre detaljerat igenom lektionens planering muntligt med klassen/gruppen. Vid ett flertal lektioner knyter läraren an till föregående lektion i ämnet. Undervisningen är för det mesta välstrukturerad, med tydliga inledningar, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde i uppgifterna. Sammanfattande avslut förekommer dock sällan vid de observerade lektionerna. Vid endast två av de observerade lektionerna får eleverna reflektera över genomförd lektion avseende vad de har gjort samt vad de har lärt sig. Vid några lektioner berättar

läraren vad de kommer att göra vid nästkommande lektion i ämnet. Vid resterande lektioner sker inte detta, vilket leder till att eleverna missar chansen att skapa sig en förståelse av vad lektionen syftar till samt sätta den i ett sammanhang. Istället ombeds eleverna att plocka ihop inför rast eller kommande lektion. Under majoriteten av de observerade lektionerna finns en variation och balans av olika aktiviteter gällande både arbetssätt och arbetsform. Exempelvis får eleverna arbeta både muntligt och skriftligt eller muntligt/skriftligt och praktiskt. Vid de observerade lektionerna varierar arbetsform genom att eleverna antingen arbetar i helklass, grupp eller enskilt. Lektioner kan varieras genom att en grupp elever samlas i en ring på golvet tillsammans med lärare för exempelvis en genomgång. Av samtliga lektionsobservationer framgår att lärarna stöttar och hjälper eleverna på ett aktivt och adekvat sätt. Till exempel går samtliga lärare runt bland eleverna under arbetet och ser till att de kommer igång. Lärarna kan ge positiva och framåtsyftande kommentarer för att eleverna ska komma vidare med uppgifterna.

Elevernas delaktighet i sitt eget lärande och i undervisningen

Av granskningen framkommer att eleverna saknar ett reellt inflytande över undervisningens innehåll samt att utvärderingar sker sporadiskt. Endast vid ett fåtal lektioner får eleverna med regelbundenhet utvärdera vad de har lärt sig samt hur lektionen har varit. Det framkommer inga exempel på att eleverna får vara med och påverka undervisningens innehåll samt planering av den, även om de ges möjlighet att välja vilka uppgifter de ska arbeta med. Av intervjuer, lektionsobservationer och inskickat material framkommer vidare att elever ibland kan välja extrauppgifter och redovisningsform. Vid några av de observerade lektionerna kan elever välja mellan två uppgifter med olika nivåer eller välja bland ett antal extrauppgifter när lektionens uppgifter är genomförda. Lärare berättar att eleverna även kan välja uppgifter i vissa läromedel. Några elever uppger att de inte kan välja arbetsform. Eleverna berättar att det grundar sig i att de inte kommer överens, trots att de har fått rösta. Då bestämmer läraren istället hur de ska jobba. Lärare uppger vidare att elever kan välja arbetssätt genom att de först får testa olika sätt att jobba på för att sedan få välja. När det handlar om val av redovisningsform berättar elever att de har fått välja mellan att skriva en berättelse eller göra en presentation. Det kan också handla om att välja att redovisa inför klassen eller enbart inför läraren. En av lärarna berättar att några lärare låter eleverna komma med förslag på sådant de vill veta mer om och som läraren då tar upp.

Granskningen visar att eleverna ges vissa möjligheter att ta ansvar för det egna lärandet och de ges vissa strategier för detta i undervisningen. Intervjuer, observationer samt inskickad dokumentation visar att undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan givna svar. Detta kan

ske genom att lärare ställer frågor såsom "vad tror du händer" eller att elever får komma med hypoteser innan experiment. Någon lärare berättar att genom att arbeta med modellen "enskilt-par-alla" kan ett öppet samtalsklimat skapas. Elever uppger att det är okej att svara fel och att lärare kan uppmana dem att gissa om de inte är säkra på svaret. När det handlar om strategier kan lärarna be eleverna titta efter mönster i exempelvis multiplikationstabellerna. Lärarna berättar att de arbetar med exempeltexter, där eleverna och läraren kan skriva en text tillsammans för att sedan låta eleverna skriva enskilt. Läraren kan även visa eleverna deras progression och utveckling gällande olika texttyper. Rektorn uppger vidare att lärare låter eleverna reflektera över vad och hur de har lärt sig något.

Anpassning, stimulans och motivation

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt till viss del är anpassat till aktuell elevgrupp. Av lektionsobservationer framkommer dock att innehållet för det mesta består av likartade uppgifter för samtliga elever. Visserligen framkommer i intervjuer och lektionsobservationer att elever kan få extra uppgifter men dessa uppgifter är sällan av fördjupande karaktär. Det framkommer få exempel på hur lärarna arbetar för att elever ska få utmaningar på rätt nivå, framförallt på högre nivåer. Lärare och elevhälsan berättar att de försöker ge eleverna uppgifter utifrån deras respektive behov, exempelvis genom att anpassa antal uppgifter eller textmängd. Det är endast enstaka elever som får mer utmanande uppgifter, främst i matematik. Rektorn uppger att vid övningar i läsförståelse kan eleverna erbjudas övningar på olika nivåer och med olika textmängd. Lärare berättar att de använder exempeltexter vid skrivande som stöd. En lärare berättar att hen ser att detta har givit effekt på framförallt pojkars skrivande. Vidare berättar representant för elevhälsan att de genomför screeningar i svenska, matematik och engelska. Utifrån resultaten i exempelvis läsning genomför speciallärare intensivläsning med utvalda elever samtidigt som läraren anpassar undervisningen även på gruppnivå. Lärarna har höga förväntningar på eleverna och lärarna försöker stärka elevers självförtroende och motivation genom att både uppmuntra enskilda elever och hela gruppen med uppmuntrande ord. Lärarna berättar att de kan ge motiverande återkopplingar genom bland annat "two stars and a wish" för att öka elevernas motivation att lära. Rektorn uppger att de på enheten arbetar aktivt med att hitta motivation och drivkraft hos vissa elever där exempelvis risk för frånvaro föreligger.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens granskning visar att inte alla elever på Långhemskolan får möjlighet till anpassning, stimulans och motivation. Lektionsinnehållet består för det mesta av likartade uppgifter för samtliga elever. Visserligen kan elever få extrauppgifter men dessa uppgifter är sällan av fördjupande karaktär.

Enligt skollagen ska hänsyn tas elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utifrån en kartläggning av elevernas förutsättningar och behov ser till att eleverna ges en undervisning som utgår från vad eleverna behöver av ledning och stimulans. Lärarna behöver, under ledning av rektorn, skapa en flexibel undervisning, där alla elever oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll utifrån elevens förutsättningar. Lärarna behöver också uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling. Genom att samtliga elever får möjlighet att få uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande bör förutsättningar för elevernas intresse och motivation för skolarbetet öka.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Det bedrivs ett visst arbete för att skapa trygghet på skolan. På skolan finns även ett visst arbete om nätkränkningar men det är främst riktat till elever i de högre årskurserna. Det finns forum för lärarna att diskutera trygghet och studiero som vid arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar. På skolan finns det gemensamma trivselregler som eleverna varit delaktiga i att ta fram. Klasserna har egna klassrumsregler som eleverna själva har bestämt. På enheten saknas ett gemensamt arbete med gemensamma förhållningssätt och strategier för att skapa studiero för eleverna.

Trygghet

Granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett visst arbete för att skapa trygghet på skolan. Av nationell statistik, inskickad dokumentation samt av intervjuer framkommer att resultaten för trygghet är höga i årskurs 5. Enligt den senaste Skolenkäten ligger resultatet för Länghemskolans elever över resultaten för skolor i den egna kommunen samt riket. Dock är det för få elever för att dela upp resultat för flickor respektive pojkar. Skolenheten deltar även i en kommungemensam enkät. I denna enkät redovisas inte heller resultat för flickor respektive pojkar. Trots goda trygghetsresultat har rektorn utifrån analys uppmärksammat utvecklingsområden. Det handlar exempelvis om verbala och fysiska kränkningar bland eleverna vilket gjort att de arbetar med elevers språkbruk samt med att ta fram fungerande rastaktiviteter. Samtliga lärare ska även, när eleverna har lektion i sina hemklassrum, starta dagen med en morgonsamling där alla elever ges möjlighet att berätta hur de mår och vad de känner. Syftet är att eleverna ska bli bättre på att uttrycka känslor, vilket ska mynna ut i högre trygghet och bättre studiero. På skolan finns även ett visst arbete om nätet och nätkränkningar. Det är främst riktat till elever i de högre årskurserna. Rektorn uppger att de forum som finns för lärarna att diskutera trygghet är bland annat arbetslagsmöten och arbetsplatsträffar. Dock finns det vid enheten lärare som har tjänst vid annan skola och därför inte deltar vid dessa möten och i dessa diskussioner. På skolan finns det gemensamma trivselregler. Dessa regler har diskuterats i klasserna, sedan har de tagits upp i elevrådet. Därefter har rektorn tillsammans med elevrådet tagit beslut om reglerna.

Studiero

Av granskningen framkommer att det på enheten saknas ett gemensamt arbete med att skapa studiero för eleverna. Av inskickad dokumentation, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det inte finns något arbete som enhetens

lärare gemensamt har kommit överens om utan det handlar mer om att "känna av" hur det är i gruppen och sätta in eventuella åtgärder. Av granskningen framkommer att rektorn har tillsatt två lärare i en klass i de högre årskurserna för att upprätthålla studieron för dessa elever. Lärare uppger dock att morgonsamlingen är något alla har gemensamt och att detta, enligt rektorn, gynnar studieron i klassrummen. Eleverna uppger att det finns regler i deras klassrum och att det är eleverna som har varit med och bestämt dessa. Elever ger exempel på regler såsom att de ska vara tysta när det går över "tysta tröskeln", att de ska räcka upp handen och att de ska vara snälla. Elever berättar vidare att lärarna tar upp och diskuterar reglerna om det är stökigt i klassen. Trots att lärarna lyfter bristen på gemensamma överenskommelser, visar nationell statistik att eleverna i huvudsak upplever att det råder studiero. Elever berättar dock i intervju att det kan vara stökigt i klassrummen, men att deras lärare ofta säger till.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett gemensamt arbete med gemensamma förhållningssätt och strategier för att skapa studiero för eleverna.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. I arbetet bör samtliga elever vara delaktiga. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder när studieron brister behöver rektorn

tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att insatserna blir likvärdiga på skolenheten. Rektorn behöver även följa upp förhållningssätt och strategier följs av samtlig personal.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn genomför i begränsad utsträckning en analys av skillnader av bedömningar och betyg i syfte att säkra likvärdig bedömning. Rektorn har inte kännedom om eventuella resultatavvikelser och hur länge dessa har funnits. Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men rektorn ser i låg grad till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar. Vid enheten finns det lärare som är ensamma inom sina ämnen och således inte har någon att diskutera ämnesspecifika frågor kring bedömning med även om enhetens speciallärare kan vara behjälplig i sådana diskussioner.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i begränsad utsträckning genomför analys av skillnader av bedömningar och betyg i syfte att säkra likvärdig bedömning. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn följer upp enhetens kunskapsresultat, vilket redovisades i området *Rektorns ledarskap*, men rektorn har inte kännedom om det finns avvikelser i bedömningen eller hur länge dessa har funnits utifrån individ-, grupp- och ämnesnivå eller på lärarnivå. Avseende nationella prov, årskurs 6, visar nationell statistik att i matematik, svenska och engelska har relativt stor andel elever fått lägre terminsbetyg än provbetyg. Rektorn uppger att detta inte har diskuterats utifrån ett likvärdighetsperspektiv, men förklarar att det handlar om elever som precis klarade det nationella provet men i övrigt inte kunde visa att de nådde upp till "godkänd" nivå. Rektorn uppger att om hen uppmärksammar avvikelser gällande lärares bedömningar ställs frågor och läraren får redogöra för undervisning, underlag för bedömning samt resultat. Rektorn har dock inte

uppmärksammat några avvikelser gällande bedömning och betyg på enheten under den tid som hen varit rektor där.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Av granskningen framgår att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg, men att rektorn i låg grad skapar förutsättningar för lärarna att använda sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn uppger att lärarna ges tid för sambedömning i samband med de nationella proven. De lärare som har haft övergripande ansvar för respektive ämnesprov, tar med sig prov som de är osäkra på gällande bedömning, till kommunövergripande träffar. Lärarna uppger dock att det inte har varit något uppföljande möte på enheten efter dessa träffar för vidare diskussion kring bedömning. Rektorn uppger att det i arbetslagens dagordning finns en punkt som heter "kunskaper" och lärarna då ska diskutera bedömning kontinuerligt. Lärare uppger att de har diskuterat Skolverkets bedömningsstöd samt att de har diskuterat kriterierna, särskilt hur man avgör om en elev når mer än godtagbara kunskaper. Rektorn uppger att lärare även ges tid inför varje terminsslut att diskutera betyg och bedömning för att säkerställa likvärdighet. Detta görs tillsammans med speciallärare. Visserligen sker viss sambedömning på lärarnas initiativ kontinuerligt i arbetslagen, men detta arbete är inte styrt av rektorn för att skapa en likvärdighet och samsyn i lärarnas bedömarkompetens utan fokus är mer på att stötta varandra i de bedömningar som görs. Vid enheten finns det lärare som är ensamma inom sitt ämne och de har då inte någon att diskutera ämnesspecifika frågor med, samt har tjänst på annan skola eller tillhör fritidshemmets arbetslag. Dessa lärare har inte möjlighet att närvara vid ovanstående arbetslagsmöten och delta i diskussioner kring bedömning. Vidare får rektorn information från specialläraren hur lärare tolkar och väger samman olika bedömningsunderlag samt att rektorn hör lärarnas diskussioner och på det sättet uppfattar att lärarna använder olika underlag vid bedömning. Lärare som är obehöriga i vissa ämnen får en behörig kollega att diskutera samt samarbeta med kring bedömning och betygssättning. Rektorn uppger att för lärare där det inte finns någon kollega med behörighet stöttar specialläraren. Lärare uppger att de har stöttat kollegor men att det varken varit uttalat från rektorn eller funnits avsatt tid till detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Länghemskolan i begränsad utsträckning analyserar skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och för sällan diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Vidare saknas rutiner för att alla lärare ska ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta gäller utöver de rutiner som finns för sambedömning av de nationella proven. Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg genom tid för diskussion och möten, men att rektorn i mindre utsträckning ser till att lärarna använder sig av olika metoder och bedömningsunderlag för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I det ansvaret ligger att undersöka om det finns omotiverade avvikelser i betygen inom skolenheten och vid behov besluta om åtgärder för att komma till rätta med dem. Vidare framhålls i Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Sambedömning beskrivs också som ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär bland annat att se till att alla lärare får förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn påbörjar ett arbete med att följa upp och analysera lärarnas omdömen och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Om avvikelser framkommer i analysen behöver rektorn ta reda på orsakerna till dessa. Rektorn behöver, beroende på vad analysen visar, föra en diskussion med enskilda lärare, arbetslag eller hela kollegiet för att kunna besluta om utvecklingsinsatser. Syftet med åtgärderna bör vara att höja likvärdigheten vid betygssättningen och bedömarkompetensen på skolenheten. Skolinspektionen rekommenderar vidare att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar kriterier för bedömning i förhållande till respektive årskurs samt ämnets syfte

och centrala innehåll. Lärarna behöver även ges ytterligare möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Detta gäller särskilt de lärare som inte har några ämneskollegor på skolenheten. Genom en ökad samverkan ökar också förutsättningarna för likvärdiga bedömningar och betyg.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Ann-Kristin Hammersberg

Föredragande
Signerat av: Ann-Kristin Hammersberg

I handläggningen av ärendet har även utredare Christina Sjögren medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Nio lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 24, 25 och 27 oktober 2023. Besöket genomfördes av utredarna Ann-Kristin Hammersberg och Christina Sjögren.

Länghemskolan F-6 är en kommunal skola i Tranemo kommun. Läsåret 2022/2023 hade skolenheten, åk 1-6, 151 elever. Skolenheten leds av en rektor.

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Länghemskolan i Tranemo kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

- Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver utveckla sin analys av skolenhetens samlade resultat och tydligt sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

- Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver anpassa undervisningen i innehåll och arbetssätt så att samtliga elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina individuella förutsättningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
• Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
• Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver följa upp lärarnas bedömning och betygssättning för att identifiera eventuella avvikelser och analysera vad dessa beror på samt ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: